

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 13/2011-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 18. januára 2011 predbežne prerokoval sťažnosť M. R., Ž., zastúpeného JUDr. J. S., Ž., vo veci namietaného porušenia základného práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na rovnosť v konaní zaručeného v čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva na prerokovanie vecí v jeho prítomnosti zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Co 67/2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. R. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. júla 2010 doručená sťažnosť sťažovateľa M. R., Ž. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na rovnosť v konaní

zaručeného v čl. 47 ods. 3 ústavy a základného práva na prerokovanie veci v jeho prítomnosti zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy postupom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Co 67/2010.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Co 67/2010 konal krajský súd o odvolaní sťažovateľa proti rozhodnutiu Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) vydanému v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 13/05, ktorého predmetom bolo zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam. Sťažovateľ svoje odvolanie odôvodnil tým, že podľa jeho názoru v danej veci rozhodovala na okresnom súde nezákonná sudkyňa, že pre náhle ochorenie jeho právneho zástupcu mu bola odňatá možnosť konať pred okresným súdom, a napokon aj tým, že podľa neho okresný súd v konaní nepostupoval v súlade s ustanoveniami Občianskeho zákonníka, pretože neskúmal možnosť vyporiadania podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam ich reálnym rozdelením.

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol:

„Odvolací súd zamietol odvolanie sťažovateľa a stotožnil sa so závermi súdu prvého stupňa.

Sťažovateľ má za to, že Krajský súd vo veci odvolania pochybil takým spôsobom, že porušil ústavné práva sťažovateľa na spravodlivý proces. Krajský súd vo veci rozhodol bez nariadenia pojednávania o tom, že sa bude konať v neprítomnosti účastníkov konania nebol relevantným spôsobom upovedomený ani sťažovateľ ani jeho právny zástupca a teda sa nemohli k veci vyjadriť čím bol porušený čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, nakoľko účastník konania má právo, aby sa jeho vec prerokovala v jeho prítomnosti a tak sa mohol vyjadriť ku všetkým skutočnostiam a dôkazom.

Sťažovateľ má za to, že súd odvolací riadnym spôsobom nepreskúmal jeho námietku, že vo veci rozhodoval nezákonný sudca, nakoľko sudca, ktorému bola vec odňatá, pracoval na Okresnom súde ešte po jej pridelení sudcovi, ktorý vo veci rozhodol. Sťažovateľ má zo to, že odôvodnenie, že vec bola novej sudkyňi pridelená náhodným výberom neobstojí pred zákonom - súd sa mal zaoberať otázkou, prečo bola vec odňatá zákonnej sudkyňi v čase

kedy riadne pôsobila na prvostupňovom súde a vo veci mohla konať. Konaním súdu bol podľa sťažovateľa porušený čl. 48 ods. 1 Ústavy SR.

Sťažovateľ má za to, že v konaní pred KS Žilina došlo k porušeniu čl. 47 ods. 3 Ústavy SR tým, že súd zaviazal sťažovateľa k zaplateniu súdneho poplatku nemalej výšky, hoci navrhovateľka v konaní bola oslobodená od tejto povinnosti, napriek skutočnosti, že bola zamestnaná a vlastnila polovicu nehnuteľnosti. Súd vôbec neskúmal opodstatnenosť svojho konania.“

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhuje, „... aby Ústavný súd sťažnosti sťažovateľa vyhovel a vydal tento nález:

Základné právo M. R. ... na zákonného sudcu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, právo na verejné prejednanie jeho záležitosti podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a právo na princíp rovnosti účastníkov podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy SR bolo postupom Krajského súdu Žilina v konaní vedenom pod č. k. 10 Co/67/2010 porušené.

Krajský súd v Žiline je povinný zaplatiť M. R. trovy konania z titulu právneho zastúpenia vo výške 240,46 eur... na účet advokáta JUDr. J. S., advokáta, do dvoch mesiacov dní od právoplatnosti nálezu...“.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého

návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti sťažovateľa je namietané porušenie ním označených základných práv zaručených ústavou tým, že:

A. krajský súd podľa sťažovateľa rozhodol bez nariadenia pojednávania, pričom o tom, že sa bude konať v neprítomnosti účastníkov, nebol upovedomený ani sťažovateľ a ani jeho právny zástupca, dôsledkom čoho sa sťažovateľ nemal možnosť k veci vyjadriť, čím mu bola odňatá možnosť konať pred súdom a došlo k porušeniu základného práva na prerokovanie veci v jeho prítomnosti, aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom, zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy,

B. krajský súd podľa sťažovateľa nepreskúmal jeho námietku spočívajúcu v tom, že v danej veci rozhodoval na okresnom súde nezákonný sudca, čím malo dôjsť k porušeniu jeho základného práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy,

C. krajský súd zaviazal sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku za ním podané odvolanie, pričom žalobkyňa bola od súdnych poplatkov oslobodená napriek tomu, že pre oslobodenie od súdnych poplatkov nespĺňala zákonné predpoklady, čím malo byť podľa sťažovateľa v konečnom dôsledku porušené aj jeho základné právo na rovnosť účastníkov v konaní zaručené v čl. 47 ods. 3 ústavy.

A. K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci v prítomnosti účastníka, aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom, zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy

V tejto súvislosti treba pripomenúť, že ústavný súd považuje dovolanie za účinný právny prostriedok ochrany základných práv a slobôd v občianskoprávnom konaní (napr.

I. ÚS 1/00, II. ÚS 31/00, I. ÚS 209/05), preto ho nemožno nahradiť rozhodnutím ústavného súdu o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

V zmysle § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak účastníkovi konania sa odňala možnosť konať pred súdom.

Vzhľadom na uvedené teda sťažovateľovo tvrdenie, že krajský súd rozhodol o jeho odvolaní bez nariadenia pojednávania, čím mu odňal možnosť vyjadriť sa k veci, a teda mu bola odňatá možnosť konať pred súdom, zakladá podľa ustanovenia § 237 písm. f) OSP možnosť na podanie dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku.

Vzhľadom na princíp subsidiarity („ak... nerozhoduje iný súd“), ktorý vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, môže ústavný súd poskytnúť ochranu konkrétnemu právu alebo slobode, porušenie ktorých je namietané, iba vtedy, ak sa ich ochrany fyzická osoba alebo právnická osoba nemôže domôcť v žiadnom inom konaní pred súdnymi orgánmi Slovenskej republiky.

Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri zakladaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť.

Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07).

Súčasťou doterajšej judikatúry ústavného súdu je aj právny názor, podľa ktorého princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú osobu. Preto každý, kto namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a predtým, ako podá sťažnosť ústavnému súdu, musí požiadať o ochranu

ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza právomoci ústavného súdu (IV. ÚS 128/04).

Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol pre nedostatok svojej právomoci o nej konať (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

B. K namietanému porušeniu základného práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy

K porušeniu označeného základného práva sťažovateľa malo dôjsť tým, že krajský súd sa podľa mienky sťažovateľa nevysporiadal s jeho námietkou, v zmysle ktorej na okresnom súde rozhodoval v jeho veci nezákonný sudca.

V súvislosti s uvedeným krajský súd v odôvodnení rozsudku sp. zn. 10 Co 67/2010 z 15. apríla 2010 (nadobudol právoplatnosť 4. mája 2010) uviedol:

„K zmene zákonného sudcu došlo v súlade s Dodatkom č. 7 Rozvrhu práce Okresného súdu Žilina na r. 2007 účinného od 1. 10. 2007 (dodatok bol prijatý v súvislosti s pridelením sudkyne Mgr. M. K. na OS Žilina). Predmetný spor bol Mgr. K. pridelený náhodným výberom, o čom sa nachádza v spise potvrdenie - č. l. 129 spisu. Uvedený postup sa opiera o ust. § 3 ods. 3, 4 a § 50 zákona 757/2004 Z. z. Rozvrh práce príslušného súdu je prístupný pre každého, kto o to požiada na príslušnom súde a je tiež voľne prístupný aj na internete. Mgr. M. K. je na základe uvedeného zákonnou sudkyňou v danej veci.“

Z uvedeného teda vyplýva, že krajský súd sa v napádanom konaní s námietkou sťažovateľa týkajúcou sa nezákonnosti sudcu okresného súdu riadne vysporiadal, avšak ústavný súd súčasne poukazuje na skutočnosť, že aj táto námietka sťažovateľa zakladá možnosť podania dovolania podľa ustanovenia § 237 písm. g) OSP.

V zmysle ustanovenia § 237 písm. g) OSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť sťažovateľa aj v tejto časti už po jej predbežnom prerokovaní pre nedostatok svojej právomoci odmietol (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

C. K namietanému porušeniu základného práva na rovnosť účastníkov v konaní zaručeného v čl. 47 ods. 3 ústavy

Sťažovateľ síce odôvodňuje porušenie svojho základného práva na rovnosť konaní tým, že ho krajský súd zaviazal na zaplatenie súdneho poplatku za ním podané odvolanie, zatiaľ čo žalobkyňa podľa jeho názoru bola od súdnych poplatkov oslobodená bez splnenia zákonných predpokladov, avšak sťažovateľ v petite svojej sťažnosti napáda len postup krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Co 67/2010, nenapáda však samotné právoplatné uznesenie krajského súdu sp. zn. 10 Co 67/2010 z 15. apríla 2010, ktorým krajský súd ako vecne správne potvrdil uznesenie okresného súdu pod sp. zn. 16 C 13/05 z 12. januára 2010 o vyrubení súdneho poplatku za sťažovateľom podané odvolanie.

Na základe uvedeného ústavný súd nezistil žiadnu príčinnú súvislosť medzi sťažovateľom v petite sťažnosti namietaným porušením základného práva zaručeného v čl. 47 ods. 3 ústavy a napádaným postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Co 67/2010, preto sťažnosť sťažovateľa v tejto časti už po jej predbežnom prerokovaní odmietol ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Nad rámec však ústavný súd v záujme presvedčivosti vlastnej rozhodovacej činnosti uvádza, že v zmysle § 138 ods. 1 OSP predpokladom oslobodenia od súdnych poplatkov okrem preukázania toho, že oslobodenie odôvodňujú pomery dotknutého účastníka, a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva, je aj podanie návrhu, ktorým účastník žiada, aby bol súdom od súdnych poplatkov oslobodený.

Ústavný súd z obsahu sťažnosti zistil, že sťažovateľ v podanom odvolaní proti uzneseniu okresného súdu z 12. januára 2010 síce tvrdí, že pre svoju nepriaznivú finančnú

situáciu nie je schopný vyrubení súdny poplatok v sume 3 385,50 € zaplatiť, a pre čiastočné oslobodenie žalobkyne od súdnych poplatkov namieta porušenie zásady rovnosti v konaní, avšak na druhej strane sťažovateľ nielenže nepreukázal nepriaznivosť svojej finančnej situácie, ale o oslobodenie od súdnych poplatkov ani nepožiadala, pričom v konaní bol zastúpený splnomocneným advokátom.

Vzhľadom na to, že sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá ako celok a rozhodnutie o priznaní trov konania je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody sťažovateľa (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy), ústavný súd o tej časti sťažnosti, ktorou sa sťažovateľ domáhal ich priznania, už nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. januára 2011